

Ed. **385. Frumvarp til laga** [201. mál]
um breyting á lögum nr. 86 31. desember 1963 um stofnun happdrættis fyrir Ísland.

(Lagt fyrir Alþingi á 93. löggjafarþingi, 1972—1973.)

1. gr.

1. gr. orðist svo:

Dómsmálaráðherra er heimilt að veita Háskóla Íslands einkaleyfi til rekstrar happdrættis með þeim skilyrðum, er nú skal greina:

- a) Hlutatalan má ekki fara fram úr 60.000, er skiptist í 12 flokka á ári hverju, og skal dráttur fara fram fyrir einn flokk í mánuði hverjum, dráttur 1. flokks í

- janúarmánuði og 12. flokks í desembermánuði. Heimilt er að gefa út 4 flokka hlutamiða, sem greinist að með bókstöfunum E, F, G og H.
- b) Iðgjald fyrir hvern hlut ákveður dómsmálaráðherra að fengnum tillögum happdrættisráðs og happdrættisstjórnar Háskólans.
 - c) Vinningar skulu eigi vera færri en svo, að að minnsta kosti fjórði hver miði hljóti vinning árlega að meðaltali, og skal vinningsfjárhæð nema að minnsta kosti 70% af iðgjöldum samantöldum í öllum 12 flokkum.
 - d) Drættirnir fara opinberlega fram í Reykjavík undir eftirliti nefndar, er ráðherra skipar til þess. Skulu í henni sitja fimm menn og tveir til vara. Skulu að minnsta kosti tveir nefndarmenn vera lögfræðingar. Nefndin leggur fullnaðarúrskurð á allan ágreining um lögmati eða gildi dráttanna, bæði meðan dráttur fer fram og eftir að honum er lokið. Kostnaðinn af þessu ber happdrættið.
 - e) Einkaleyfi til að reka happdrættið má veita til 1. janúar 1989. Ágóðanum skal varið til að reisa byggingar á vegum Háskóla Íslands. Ennfremur er heimilt að verja honum til greiðslu kostnaðar af viðhaldi háskólabygginganna, til fegrunar á háskólalóðinni, til þess að koma á fót og efla rannsóknarstofur við hinar ýmsu deildir háskólans, svo og til að greiða andvirði rannsóknar- og kennslutækja, sem Háskólinn telur sér nauðsyn að eignast. Leyfishafi greiði í ríkissjóð 20% af netto ársarði í einkaleyfisgjald.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 95 23. desember 1969.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta er flutt að beiðni háskólarektors, og fylgdi því svofelld greinargerð:

Heimild sú, er Háskóli Íslands hefur til happdrættisrekstrar skv. lögum nr. 86/1963 rennur út í árslok 1973. Heimildin var fyrst veitt til 10 ára, en hefur síðan tvívegis verið endurnýjuð til 15 ára.

Þar sem miklar byggingaframkvæmdir munu halda áfram á vegum Háskólans um langt árabil, svo sem verið hefur nokkur undanfarin ár, er nauðsynlegt að fá happdrættisleyfið endurnýjað til næstu 15 ára frá 1. janúar 1974 að telja.

Frumvarpið gerir ekki ráð fyrir efnislegum breytingum á núgildandi lögum öðrum en þeim, sem felast í ákvæðum um framlengingu happdrættisins og fækkun hlutamiða úr 65.000 númerum í 60.000 númer (með 4 flokkum, E, F, G og H, í hverju númeri), þar sem aukningin um 5.000 númer hefur ekki verið notuð, og ólíklegt er, að lagt verði út í stækkun happdrættisins með þeim hætti í fyrirsjáanlegri framtíð. Orðalag fyrstu greinarinnar er gert nokkru skýrar með tilliti til áorðinna breytinga á lögnum.

Til frekari upplýsinga fylgir hér fylgiskjal um afkomu happdrættisins og veltu og helztu viðfangsefni Háskólans, sem happdrættisfé rennur til.

Fylgiskjal

Sala happdrættismiða síðustu fimm árin hefur verið þessi, í millj. kr.:

1968	112,5
1969	142,6
1970	212,2
1971	236,3
1972	378,0

Miðað við sölu í janúar og febrúar 1973 má ætla, að salan í ár verði tæpl. 400 millj. kr. eða allt að 24 millj. kr. umfram það, sem gert er ráð fyrir á fjárlögum.

Hin mikla söluaukning 1970 stafar af stækkun happdrættisins, en þá var bætt við tveim nýjum flokkum, en aukningin 1972 stafar af hækkingu á verði miða úr 120 kr. í 200 kr. á mánuði, en það hefur verið venja að hækka miðaverð til samræmis við almennt verðlag í landinu á nokkurra ára fresti jafnhliða breytingu á vinninga-skránni.

Hagnaður af hinum eiginlega happdrættisrekstri síðustu fimm árin hefur verið þessi í millj. kr.:

	Hagnaður alls	Hluti Hásk. Ísl.	Hluti ríkissj.
1968	21,3	17,1	4,2
1969	25,9	20,7	5,2
1970	40,8	32,6	8,2
1971	46,6	37,3	9,3
1972 áætl.	74,0	59,2	14,8

Auk þessara tekna hefur Hæddrætti H. Í. haft tekjur af rekstri eigin umboðs og vaxtatekjur, sem nema 5—10 millj. kr. árlega, og renna þær einnig til framkvæmda á vegum Háskólans.

Á fjárlögum fyrir 1973 er gert ráð fyrir 75,6 millj. kr. heildarhagnaði af rekstri Hæddrættis H. Í., en þar af rennur tæpl. 14 millj. kr. í ríkissjóð. Miðað við sölu í janúar og febrúar má ætla, að þessi áætlun sé lítið eitt of lág.

Hagnaður á happdrættisrekstrinum rennur til Háskólans að hluta (80%) og ríkissjóðs að hluta (20%). Hluti Háskólans hefur að langmestu leyti farið til byggingaframkvæmda, en jafnframt til tækjakaupa og viðhalds húsa og lóðar.

Framkvæmdaáætlanir Háskólans árin 1971 og 1972 losuðu 100 millj. kr. hvort árið og nú er gert ráð fyrir því í fjárlögum fyrir árið 1973, að Hæddrætti H. Í. leggi til framkvæmda Háskólans 75,6 millj. kr. og ríkissjóður auk þess 45,3 millj. kr. og er það þriðja árið í röð, sem sérstök fjárveiting úr ríkissjóði er veitt í þessu skyni.

Fjölgun stúdenta við nám í Háskólanum, fjölgun kennara, nýjar deildir og námsbrautir, aukin sókn í læknisfræði, verkfræði og ýmsar aðrar námsgreinar, sem gera kröfu til meiri tækjakosts en aðrar deildir veldur því, að um ófyrirsjáanlegan tíma verður þörf fyrir meira fé árlega til bygginga, tækjakaupa og viðhalds en hagnaði af væntanlegum rekstri happdrættisins nemur, en þó ætti það að geta staðið undir verulegum hluta framkvæmdakostnaðarins.

Framundan er fyrst bygging húsa í þágu læknadeildar, tannlæknadeildar og verkfræði- og raunvísindadeildar, en jafnframt fyrir aðrar deildir eða einstakar námsgreinar. Viðhald vaxandi eigna Háskólans verður ennfremur sífellt umfangsmeira og kröfur til tækjabúnaðar meiri. Af byggingum sem reistar hafa verið á síðustu árum fyrir happdrættisfé aðallega má nefna Árnagarð, hús fyrir lagadeild, hús fyrir verkfræði- og raunvísindadeild, innréttingar leiguhúsnæðis fyrir fyrsta hluta læknadeildar og ennfremur húsnæði fyrir líffræðikennslu o. fl.

Frekari upptalning verður ekki gerð hér, en hitt áréttað, sem raunar er alkunnugt, að happdrætti Háskóla Íslands hefur verið sú lyftistöng, sem öðrum fremur hefur gert þróun Háskóla Íslands frá stofnun þess mögulega. Er það von Háskólans, að hann geti enn treyst á Hæddrættið til nauðsynlegs vaxtar og viðgangs.